

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A Hivatalosban lévőre:
 Hónapokra — 16 kcs.
 Negyedévre — 4 „
 Egy évre — 20 kcs.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Hónapokra — 24 kcs.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétig és
 ünnepnapok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 2.
 A szerkesztőség kizárólag visszaműködés
 vagy megújításra nem vállalkozik.
 Hirdetések és közlések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyes cím: évi 5. sz. 2.

NAGYVÁRAD, június 6.

A vasutasok pere.

(—a.) Negyedik napja foglalkozik a budapesti bíróság a vasutasok sztrájkjával, mely másfél hónappal ezelőtt a maga páratlan szenzációjával méltán keltette fel egész Európa érdeklődését.

A szenvedély és izgatottság, mit a vasutasok sztrájkja országsszerte keltett, azóta elmúlt; — a vasutasok kedvetlenül és kelletlenül ugyan, de a kényszerhelyzettől megtörve ismét beállottak a szárnyas kerék szolgálatába, a közönség bizalma csakhamar feléjük fordult ismét s egy hét múlva már az előbb megszokott pedáns rendben indult meg az élet a Magyar állam vasutak óriási kiterjedésű sínpárain s ma már az áprilisi vasuti sztrájkra csak az a per emlékeztet bennünket, amely a vasutasok 13-as bizottsága felett a büntető igazságszolgáltatás illetékes fóruma előtt folyik. Ez a per is méltán kelti fel mindnyájunk érdeklődését.

Minden kétségen felül áll az, hogy a vasutasok bünt követtek el, mikor beszüntették a forgalmat és közlekedést a Magyar állam vasutak vonalain. Nemcsak juridikai bűn volt ez. Nem olyanféle, hogy aki például másnak kárt okoz — eselleg saját hibáján kívül is — azt tartozik megtéríteni, azaz viselni cselekedetének juridikai jogi következményeit. Ha-

nem a többi közt az esküszegés bűnét követték, amelyet jól szervezett államban büntetni kell, mert a hivatali eskü az állami rendnek egyik erős alapja.

De vajjon esküszegő volt-e mind a 38,000 vasutas? Hiszen mihelyst megállt a rákosi rendezőpályaudvaron az első mozdony, a többinek feltétlenül be kellett szüntetnie közlekedését, mert különben temérdek szerencsétlenség származott volna belőle. Ha pedig a vonatok nem közlekednek, akkor az állomások egész kezelő személyzete tétlenségre van kárhozthatva. Akarva — nem akarva sztrájkolnia kell.

Jól tudja ezt a kormány is, amelynek éppen ezért esze-ágában sincs mind a 38,000 vasutast megbüntetni.

De hát ki volt közöttük a legbűnösebb? ki állotta meg az első vonatot? ki szervezte és vezette az egész vasuti sztrájkot? ki volt közöttük a felbújtó izgató.

Ezt keresi most az igazságszolgáltatás fóruma, mely a vasutasok 13-as bizottsága felett itélkezik.

Vajjon csakugyan a 13-as bizottság tagjai voltak a legbűnösebbek! Csakugyan ők szervezték és vezették-e ezt a végtelenül szomorú következményekkel járó mozgalmat?

Ezt kutatja most a bíróság, de az eddigi három napi tárgyalás még alig nyújtott elég terhelő adatot reá.

Hivatalos tanúk eddigi vallomásaiból azt látjuk, reánk legalább ezt a benyo-

mást teszi a per, eddigi folyamata, — hogy ők társaiknak nem voltak igazi felbújtói, hanem egyszerűen az ő megbízásukból képviselték a vasutasok ügyét, melyet békésen megoldani törekedtek. Maga a kereskedelmi miniszter kérte őket, hogy ne hagyják ott helyüket, hanem a szenvedélyek izgalmai közepett törekedjenek mérseklőleg hatni társaikra.

A vasutasok perének kimenetelét e pillanatban még nem lehet előre látni. De azt már most is lehet látni, hogy ha elítélő lenne is mind a tizenháromra a bíróság ítélete az igazi felbújtókat nem fogja ezzel még elérni az igazságszolgáltatás keze.

Mikor a kormány erélye megtörte a vasutasok sztrájkját, meghódította magának a közvéleményt. Anarchiát nem lehet türni rendezett államban. A vasutasok sztrájkja pedig veszedelmes és szörnyű következményekkel járó anarchia volt. Még az erős kezű is szívesen elnézte a kormánynak ez esetben a közvélemény, sőt éppen az imponált neki.

Most már helyreállván a rendes béke nem elkeseríteni kell az embereket, hanem megnyerni és jövőre az ilyen anarchiát lehetetlenné tenni. Ez utóbbinak egyik hathatós eszköze a büntetés is, de minden igyekezetét arra irányítsa a bíróság, hogy ítélete az igazi felbújtókat sújtsa. Akkor véglegesen megbékül az egész ország népe s készségesen megnyugodnak benne maguk a vasutasok is.

„TISZÁNTUL” TÁROZÁJA.

A n á s z u t.

Írta: EDMOND HARANCOURT.

Rettentő pocsék idő volt akkor, mikor Amadeus Richet Hermance Lavernet oltárhoz vezette. Az eső csak úgy szakadt, mintha vízözön akart volna megisméltódni. Egész Franciaország csepegett a víztől.

A jó ismerősök roppant sajnálkoztak a fiatal pár felett, mert arról van szó, hogy a lakodalom után nászutra mennek a Rivierára. De hát mindenütt esett az eső s a Rivieráról is ködöt, meg hideg, állandó esőt jelentettek a hírlapok. Hát megázni otthon is lehet, nem kell érte a Rivierára menni és a drága pénzt tiszára beledobálni a sárba.

Azonban a kis menyecske legjobb barátai is olyan tüntető részvétellel sajnálkoztak a kellemetlen időjárás és az elmaradt nászut felett, hogy az asszonyka bosszankodva sugta férje fülébe:

— Na, ha ezt tudtam volna, semmi kínosért itthon nem maradok! Hogy sajnálkoznak a képmutatók! Pedig tudom, hogy tele vannak kárörömmel.

— Ugyan ne bosszankodj, édes — vigasztalta az asszonykát a fiatal férj, — hiszen még elmehetünk husvétkor!

Es ettől fogva Richeték otthon egymás közt, a boltban ismerős vevőkkel, szóval mindig és mindenütt csak a husvétit utazásról beszélgettek.

A malicziózus véletlen azonban úgy akarta, hogy a bőjt elején örök álomra hunyta a szemét a fiatal Richet édesapja. A Richeték ugyanis nagyon hirtelen halállal szokták befejezni életük pályafutását. Ez a gyász esztendőre megint lehetetlenné tette a nászutazást. Nem illett volna a gyászév letelte előtt még beszélni sem az utazásról.

Csigalassúsággal telt az idő s ez annál kínosabb volt, mert a kis városkában egyb-

ről sem beszéltek az emberek, mint a Richeték nászutazásáról.

— Na, hanem most már csakugyan elmennek! — mondták az emberek.

Az utazást ismét el kellett halasztani, de Richet nagy és szent esküvést tett, hogy mely helyt lehet, még a jégeső sem tartja többé vissza és kárpótlásul egész Rómáig elviszi a feleségét, hogy a pápát is láthassa.

A szóbeszéd természetesen ismét megindult a városkában, amelynek vége azonban az volt, hogy jó a vagyonos embernek. Minden lépten-nyomon gyönyörű utazást tehet a maga passziójára. Es végre is azért, hogy az ember Rómába elmehessen, érdemes egy esztendőig — kettőig várni.

Ugy volt, hogy tavasszal mennek. Tavasszal azonban nem mehettek. Tehát ősszel...

Hát ősszel megint nem lehetett. Nem lehetett pedig azért, mert Richet egy napon köhögni kezdett és az egész ősz átbetegeskedte. Az orvosok azt mondták ugyan, hogy baja nem jelentékeny, az emberek azonban mindent

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Fő-utca.

(Uri Casino-épület).
TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi-öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumók és valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

Uj titkos tanácsosok eskütétele.

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter és báró Roszner Ervin fiúmei kormányzó ujonnan kinevezett titkos tanácsosok tegnap délelőtt háromnegyed tíz órakor letették ő Felső kezeibe az esküt. Az ünnepélyes aktusnál gróf Goluchowski Argenor közös külügyminiszter és gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy működtek közre. Az eskümintát ettenachi Jettel Emil udvari és miniszteri tanácsos olvasta. Az új titkos tanácsosok később az általános kihallgatás során is megjelentek a Felső előtt.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 6.

A körülményekhez képest a képviselők a mai formális ülésen eléggé nagy számban jelentek meg, mert híre terjedt, hogy a miniszterelnök a mai ülésen 2 havi indemnitást fog kérni.

Az ülést megelőzőleg a folyósón az aratási kilátásokról referáltak kölcsönösen egymásnak a képviselők.

Ezekből a beszélgetésekből megdöbbenéssel kell konstatálnunk, hogy a termésre igen szomorúak a kilátások.

Perczel Dezső elnök félegykor megnyitotta az ülést, bejelenté, hogy beérkezett báró Bánffy Dezső szegedi mandátuma.

Ki fog adatni az igazolási bizottságnak.

Több bejelentés után

Ugron Gábor kifogásolta, hogy a kormány a fölgylt interpellációkra nem ad választ. Felszólítja a Ház elnökét, szólítsa fel a kormányt, hogy az interpellációkra adja meg a választ.

Perczel Dezső elnök kijelenti, hogy az el-

nök minden hónapban kimutatásban értesíti a minisztereket a beérkezett interpellációkról.

Ezután Rakovszky István, Andrássy Tivadar gróf és Szentiványi Arpád letették az esküt, mint az összeférhetlenségi bizottság tagjai.

Lukács László pénzügyminiszter benyújtja az indemnitási javaslatot, kéri a pénzügyi bizottsághoz utasítani.

Elnök: Ajánlja, hogy hitelesítsék a jegyzőkönyvet.

Ugron Gábor felszólalása, Tisza István gróf miniszterelnök válasza és Madarász József felszólalása után elhatározták, hogy a legközelebbi ülés napirendjét csütörtökön állapítják meg.

Hitelesítik a jegyzőkönyvet, mely után az elnök berekeszti az ülést.

A magyar delegáció ülése.

Szell Kálmán elnök megnyitja az ülést, hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét. Bejelenti, hogy a birodalmi tanács országos bizottsága már letárgyalta az összes költségvetéseket, ezt a magyar országos bizottsággal közölte és indítványozza, hogy egy új egyeztető albizottság alakítsák, mely 7 tagból állana, a bizottságnak ez indítványhoz hozzászólása esetén a választás az ülés végén ejtetik meg.

A Ház elfogadja az elnök indítványát.

Következik a

hadügyi költségvetés.

Lovász Márton: A hadügyi kormányzat programjában különféle változások állottak be és állanak be évről-évre gazdasági helyzetünk rovására. A közvélemény ebből azt látta, hogy valami külpolitikai körülmények indokolják ezeket. A külügyminiszter erre azonban olyan meggyőződött hangon azt mondta, hogy erről szó sem lehet, hogy kényszerítette vagyunk elhinni. Kutatja tehát az okokat, melyek szükségessé teszik ezt a nagy hadi készülődést. Arra a meggyőződésre jut ennél a kutató munkájánál, hogy itt az okok a magyar kormány gyengeségében keresendők. A mi kormányunk egyedüli célja csak az, hogy nem nézve, vajon kibírja-e az ország pénzügyi helyzete, a hadügyi kormány minden indokolatlan kérése tel-

jesedjék. Hibáztatja a kormányt, hogy nem számol a nép anyagi körülményeire. Aggódik, hogy a tisztviselők fizetésrendezése a beruházás stb. által nagyon igénybe vett állami vagy ez újabb horribilis költségeket nem lesz képes kibírni. Ha bele jutánk abba az állapotba, hogy hitelünk megcsappan, akkor nemcsak katonailag, de erkölcsileg, gazdaságilag is harcképtelenek leszünk. Kérde, gondoskodik-e ezen összegből a miniszter arról, hogy Magyarország erődítési helyei is részesedjenek? A hadügyi kormányzatnak úgy látszik nem a haza megvédésére volt szüksége ezekre a milliókra, hanem egy álombeli dicsőséges hadjáratra. Elítéli ezt az eljárást, mert mielőtt hadjáratokra aspirálnánk, biztosítva kell lennie honvédelmünknek, nehogy ilyen hirtelen ábrándok mellett mi ne lehessünk képesek ellentállani a külső országok esetleges támadásának. Nem szavazza meg a költségeket.

Keglevich István gróf a létszámemelést mellett foglal állást. Szükségesnek tartja ezt a multra tekintettel is amennyiben abban a hadsereg védelmi képességében nagy visszamaradás konstatalható. A visszamaradás oka a múlt politikai körülményeiben keresendő. Statisztikailag kimutatja, miként aránylik a mi hadseregünk létszáma a különböző országok hadseregének létszámához. Kimutatja mennyivel többet fordítanak ezek az idegen országok anyagilag is a hadsereg harcképességének fejlesztésére.

E kimutatás alapján határozottan szükségesnek tartja a létszámemelést, hogy némileg is közeledjünk a külföld több országának harcképességéhez.

Wilczek Frigyes gróf hibáztatja a kormányt, hogy a költségvetés előterjesztésénél egy szemernyi takarékoság iránt nem mutatott hajlamot, hogy nem mérlegelte a gazdasági helyzetünk, mennyiben bírhatja ki ezt a magában indokolatlan kiadásokat. Elismeri, hogy erős hadseregre szüksége van az országnak, a tapasztalatok bizonyítják, hogy a modern technika hadiszervizmányaival hadseregünk is fel kell, hogy legyen szerelve, de mindezek beszerzésénél takarékoskodnunk kell, ennek a takarékoskodásnak kell mutatni a jóindulatot a kormány részéről. Sajnálattal kell azonban konstatálnia, hogy ez a jóindulat hiányzik. A lét-

jobban akának tudni másoknál s mindjárt betegsége kezdeten azt rebesgették:

— Haj, haj! Atok van azon az utazáson! . . . Nem lesz az a szegény Richet többé egészséges! . . .

Ugy Richeték előtt nem igen beszéltek azonban a dolgról. Nem akartak felesleges bosszúságot szerezni nekik az utazás emlegetésével; de titokban az egész város »turistáknak« nevezte őket.

Végre Richet is kilábolt valahogy a bajból; utazni azonban még mindig nem lehetett, mert éppen az üzlet legerősebb hónapjaiban voltak, amikor éppenséggel nem lehetett a boltot egyedül hagyni.

Oszintén szólva, most már sem a férj, sem az asszony nem gondolt olyan vágyakozással erre az utazásra. Ugy félig-meddig, a lelkük mélyén beletörődtek a mindennapi életbe. Richetnek az üzlet teljes szórakozást adott, meg aztán nem is igen volt senkije, akire az üzlet gondját bízta volna. Az asszonyka is kényelmessé vált az évekkal s nem igen gondolt a kimozdulásra. Hanem hát az ismerősök, a rokonok kedvéért mégis csak rá kellett magukat szánniok, hogy az elmaradt nászut indulási napját ismét megállapítsák. Es ezt a határnapot valóságos izgalommal várták mind a ketten. Szerettek volna már tul lenni a dolgon, hogy végre nyugalmuk legyen és féltek tőle, hogy valami megint elhalasztja az utazást. Richet ur szorgalmasan tanulmányozta az újságokat és pontos figyelemmel kísérte a Vatikán eseményeit. A pápa egészségi állapota igen a lelkén fektet. Istenem! Még csak az kellett volna, hogy a pápa halála megint meghusítsa utitervüket.

— Na, az csak nem lenne akadály? — mondta az asszonyka, hogyha Richet ur szóba hozta a pápa esetleges halálát — Hiszen pápaválasztás idején Róma még sokkal érdekesebb, olyankor az egész világ ott van.

— Az igaz, — felelt Richet ur, — de éppen az kellemetlen! Rengeteg mindenféle nép tanyázik olyankor az örök városban. A közbiztonsági állapotok meg vannak zavarva és iszonyu drága minden. A szállodai és vendéglői költségek háromszorosak. Csak nem akarod, hogy ilyen költségekkel nézzük meg Rómát?

Az asszonyka igazat adott az urának. Ilyen körülmények között drága lenne egy kicsit a nászutazás. Így történt aztán, hogy a pápa bekövetkezett halála csakugyan otthon marasztotta Richeteket. Ellenben Richet ur megígérte feleségének, hogy az új halasztásért egy fogja őt kárpótolni, hogy elviszi Nápolyig. Negmutatja neki a Vezuvot és Pompejt.

— Micsoda gyönyörűség lesz azt a füstölő Vezuvot látni.

Es Richet ur beszélt a feleségének a Vezuvóról, a láváról, a forró hamuról és az eltemetett városokról. Az asszonyka azonban nem volt valami nagy képzelőtehetséggel megáldva s így nem is igen tudott magának Richet elbeszélései alapján igazi képet alkotni a dolgok felől. Richet ur tehát vitt neki képeket, könyveket, diszkrét haza, amellyek segítségével kiegészítette az asszony gyöngé fantáziáját. De ő maga is egészen belemertült a könyvek és a térképek tanulmányozásába. A régi Róma történetével is igen sokat foglalkozott és tanulmányaiba az asszonyt is belevonta. Így tértek rá a mitológiára is. Es egy napon Richet ur felvetette a kérdést, hogy tulajdon-

képpen miért ne lehetne az utazást egész Görögorszáig kiterjeszteni? Miért ne! Kiterjesztik! Az asszony is beleegyezett s így most Görögországot is belevonták a tanulmányaik körébe, ami egy kicsit újra késleltette a dolgot. Nem akartak készületlenül nekivágni az utnak, ha már mennek.

Az asszony azt mondta, hogy jobb is, ha várnak még egy kicsit vele, amíg a gyermek valamennyire megerősödik; legalább őt is magukkal vihetik és nem kell aggódni miatta.

A gyermek azonban nagyon lassan fejlődött. Gyöngé, beteges kis jószág volt, egy napon pedig minden előzetes rosszullet nélkül meghalt; azzal a hirtelen természetű halállal, amely a Richetéknek saajtsága.

Nagy volt a gyász Richetéknél az egyetlen gyermek halála miatt. Az asszony minden munkakérdvét elvesztette. Kinek dolgozzék most már? Kinek gyűjtsön?

Richet ur is szótlanná, magába zárkózottá lett. Ugyszólván csak utitanulmányainak élt már. Mert a tanulmányokat folytatta tovább szorgalmasan. Alig törődött valamit az üzlettel és tiszta szerencse, hogy az üzlet nem érezte meg a főnök hiányát. Virágozott magától is, mint az egészséges gyökerű fa, úgy hogy egy napon Richet ur így szólhatott feleségéhez:

— Még két esztendő, édesem! sztan visszavonulhatunk végleg az üzletől. Anyánk van, hogy csöndben megélhetünk. Hanem akkor aztán megyünk. A nászutat mégis csak meg kell tennünk egyszer.

— Hát ha gondold? . . .

— Ha gondolom-e? Egészen Konstantinápolyig megyünk!

számlést sohasem fogja megszavazni. Addig, míg a hadügyi kormányzatnál nem tapasztalja a jóakaratot a takarékosagra, míg újabb és újabb indokolatlan követelésekkel állanak elő, nem szavazza meg a költségeket.

Elnök: Az ülést egy negyedóra felfüggeszti.

A vasutasok sztrájkja.

— III. nap. —

Az elnök intézkedése folytán ma a nagy esküdtzéki teremben folytatták a tárgyalást. A nagyközönség részéről ma sem csökkent az érdeklődés s óriási néptömeg állja el a folyosókat.

A védők az esküdték helyein foglaltak helyet közvetlen mellettük két sorban a vádlottak ülnek, míg a védők szokott helyeit az újságírók foglalták le.

Az elnök fél tizkor nyitja meg a tárgyalást. Konstatálja, hogy a beidézet tanuk mind megjelentek.

Geszti ügyész a tárgyalás elején bemutatja az államvasutak igazgatóságának átíratát, melyben a beidézet távirásztanuknak megengedi a vallomástételt, egyúttal több okiratot terjeszt elő. Egyben bejelenti, hogy az általa megnevezett tanuk közül három tanu kihallgatásától eláll.

Dr Pollacsek Sándor kéri, hogy a távirásztanukat utoljára hallgassák ki. Egyben több új védelmi tanut jelent be s indítványt tesz a tanuk kihallgatásának technikai beosztása tárgyában.

Vázsonyi Vilmos: A királyi ügyész három vádtanú kihallgatásáról lemondott. Ennek ekának kell lenni és éppen ezért most már ő kéri annak a három tanúnak a kihallgatását.

Györffy Gyula kéri a vád által becsatolt okiratokat és táviratokat a védelemnek betekintés végett kiszolgáltatni.

A bíróság úgy határoz a felvetett indítványokra, hogy a kir. ügyész által újabban be-terjesztett, az államvasut igazgatóságától kiál-

— Konstantinápolyig?

— Ugy ám!

Es ugy is lett. A kis városban pedig valóságos szenzációt keltett mikor utra mentek. Husz évi készülődés után végre megindultak a nászútra.

Párisban vásárolták meg a körutazási jegyeket 1753 frank 70 centimes volt az ára a két jegynek. Szép összeg ugy-e? Egész kis vagyon. De Richet ur szívesen adta és csillogó szemekkel vitte haza a feleségének a szállodába.

Szobájában azonban nem jó ujság várta: Az asszony rosszul volt. Olmos, szürke arccal gunynyasztott egy karosszékből összehuzva magát.

— Na de mi bajod? Csak nem leszel most beteg? Egész vagyont adtam a jegyekért.

Az asszony sóhajtott.

Pedig bizony beteg lett. Csakhogy nem tartott sokáig a betegsége. Estig szépen el is aludt örökre. Olyan hirtelen, mintha csak született Richet lett volna.

Richet ur roppantul le volt verve. Először is elvesztette hűségese életpárját, másodszor kidobott egy csomó pénzt az ablakon. Mi lesz már most a jegyekkel?

Hát az lett, hogy az utazási vállalat egy esztendei érvényességgel meghosszabbította a jegyeket.

Richet Amadeus igen takarékos üzletember volt világ életében. Nem csoda tehát ha nem volt lelke hozzá, hogy a jegyeket kárba veszni engedje. Egy éven belül szépen megházasodott és új asszonyával végre megtette a sokat emlegetett nászútazását.

litott felhatalmazást tudomásul veszi s a többi becsatolt okiratot és táviratot a bünper anyagához csatolja.

Ami azt a három tanut illeti; akiknek kihallgatásától a kir. ügyész elállott, de azoknak kihallgatását dr Vázsonyi Vilmos kérte, ezeknek kihallgatását a kir. törvényszék elrendeli.

Ami pedig Györffy Gyula azon indítványát illeti, hogy a védők a becsatolt okmányokat megtekinthessék, ezt a bíróság megengedi.

Dr Rácz Dezső: Bizonyítani kívánja, hogy a vádlottak padján ülő 13-as bizottság, az április 16. és 17. gyűléseken, szavazattöbbséggel lett megválasztva a tömeg által és hogy a választáson egy huszonkét névből álló névsor cirkulált és ezek közül került ki a 13-as bizottság.

Ennek bizonyítására több új tanut jelent be.

Az ügyész kívánságához képest a törvényszék azonnal megkeresést intéz a budapesti posta- és táviratigazgatósághoz, hogy az nyomban tegye át azokat a táviratokat a bírósághoz, melyeket a 13-as bizottság a vidékre elküldött.

Györffy: Az egész mozgalomra vonatkozó táviratokat érti az elnök ur?

Elnök: Csak azokat a táviratokat, melyek a mostani vádlottak expedáltak.

Györffy: Magántávirataikat is.

Elnök: Ami a mozgalomra vonatkozik.

Györffy: Ezen határozatot ellen semmisségi panaszt jelentek be.

Következnek a tanukihallgatások. Első tanu **Kalossa** Géza rendőrfelügyelő.

Elnök: Ismeri a vádlottakat?

Tanu: Részben.

— Potincza Lajost ismeri?

— Igen.

— Mutassa meg. (A tanu rámutat Potinczára.)

— Tud ön arról valamit, hogy Potincza lemondott a bizottsági tagságról?

— Csak akkor tudtam meg, mikor már le volt tartóztatva.

— Mikor zárta el a rendőrség a pályaudvart?

— Április 20-án.

— Igaz, hogy Potincza jelentkezett a szolgálatra?

— Igaz, többen is jelentkeztek. **Pollacsek** (közbeszól.) De nem eresztették be őket a kapun.

Tanu: Ott van egy portás, emellett egy rendőr állott, aki mindenkit beengedett, kit a portás legitimált.

Bakonyi: Tudára adták e a vasutasoknak, hogy ezee a kis kapun bemehetnek.

Tanu: Ezt nem tudom.

Turcsányi: Mondja meg a tanu ur, igazított voltam én mindig.

— Nem.

— Kiket eresztettek be a kis kapun?

— Volt egy rendelet, amely szerint csak akiknek igazolványuk van, azok mehetnek be.

Sarlay: Tudja-e a tanu, hogy én még czédulával sem mehettem be, pedig 9 éve ott lakom.

Tanu: Ez igaz.

Potincza: Ön mikor be akartam menni, nem azt kérdezte, van-e igazolványom, mikor meg akartam mutatni, el akarta kobozni egész tárczámmal együtt és mikor ellenszegültem, átadott egy rendőrnek és letartóztatott.

Kolossa: Mert nem az új igazolványt, hanem egy régi igazolványt mutatott fel és 19-én délután 5 órakor történt.

Landler: Ön 5 órától beszél, holott én tudom, hogy ön ekkor a klubban kártyázott.

— Ez tévedés.

Elnök: Hallotta ön, hogy Turcsányi dühösen azt mondotta a pályaudvaron levő rendőröknek, hogy ennek folytatása lesz?

— Nem emlékszem.

Sarlay: Emlékszik-e, hogy én megjelen-

tem a rendőrségnél megtudni, engedélyezve van-e a gyűlés, hol azt a választ kaptam, hogy ezt Garlathy rendőrtiszt mondhatná meg, ki O-Budán lakik. Ekkor O-Budára mentem és mire visszajöttem, késő este volt, ön pedig ugy beszélt, hogy én a délutáni órákban dühösködtem ön előtt.

— Erre nem emlékszem pontosan.

Györffy: Kitől kapta ön a rendeletet, hogy a pályaudvart elzárja?

— A főkapitány urtól.

— Irásban vagy szóban?

— Irásban is, szóban is.

— Milyen utasításokat kapott ön, hogy kiket bocsásson be?

— Akik a bebocsátásra igazolványt nyertek.

Tény az, hogy 20-án elzárták a pályaudvart, ekkor még igazolványról szó sem volt.

Tanu: Ez a rendelet később jött csak.

Györffy: Honnan tudták önök, kit kell beereszteni.

Tanu: Csak vasutast.

— Potincza is jelentkezett, azt miért nem eresztették be?

— Mert ő Rákosra tartozott.

Bokor József előadja, hogy kiállott a pályaudvarra, de a vonatok nem közlekedtek. Turcsányi könyörgött, hogy hagyják abba a sztrájkot.

Elnök: Tud-e arról, hogy Turcsányi a kormány ellen izgatott.

Tanu: Turcsányiról azt tudta, hogy erős kormánypárti.

Elnök: Nem tudja, hogy a 7-es jelzés honét keletkezett.

Tanu: Nem lehetett az eredetét megtudni.

Schleisinger bankhivatalnok látta az izgatott hangulatot.

Az állomáson leütéssel fenyegették, a ki dolgozni akart.

Koch Dávid mérleg gyáros és még többen lényegtelen vallomást tettek s a tárgyalás délután befejeztetett.

Délután fél 5 órakor folytatták a tárgyalást.

Bauer Károly az izgatott táviratok elfogásával volt megbizva. A táviratok eredetét nem tudja, aláírás nem volt. Az egyik védő kérdésére kijelenti, hogy Turcsányi nem volt az irodában.

Erdekes volt **Tábori** Kornél hírlapíró kihallgatása. Jelen volt az altiszti körben tartott gyűlésen, ahol izgatott volt a hangulat. Justh képviselő intette a sztrájkolókat, hogy törvényteleniséget ne kövessenek el. Turcsányi kijelentette, hogy törvényteleniség nem lesz. Nem tudja, hogy értette ezt Turcsányi. Vázsonyi védő kérdésére kijelenti, hogy sok gyűlésen volt, de ilyen izgatott hangulatot még nem tapasztalt.

Elnök felolvastatja a Pesti Naplót, amely szerint Turcsányi azt mondta, hogy el kell menni a végletekig.

Tanu: Kijelenti, hogy nem szó szerint, csak a jegyzeteit dolgozta fel.

A tanut nem hiteltették meg, miért a védők semmisségi panaszt jelentettek be.

Vázsonyi: Hoch kihallgatását kérte.

Több tanut beidéznek még, köztük gróf **Batthyányi** Tivadart.

UJDONSAGOK.

Változás az egyházmegyei irodában.

Radnai Farkas püspöknek a besztercebányai püspöki székre történt legkegyelmesebb kivézetése folytán a káptalan egy gazdasági dékánusa megüresedvén, egyik dékáná **Fetser** Antal apát-kanonok választotta meg, minek folytán oldalkanonoki minősége megtartásával

az egyházmegyei hivatal *irodaigazgatói tisztétől felmentette* dr. *Szemerécsányi Pál* megyés püspökünk s egyben az egyházmegyei hivatalban a következő előléptetéseket tette:

Dr. *Szemeréthy Géza* pápai t. kamarás, titkár szentszéki jegyzői tisztétől fölmentvén, *irodaigazgató-titkárává*, *Mayer Antal* pápai tb. káplán, püspöki szertartó, egyhm. levéltárnok s szentszéki aljegyzőt egyéb tisztségei meghagyása mellett *szentszéki jegyzővé* s *Brém Lőrincz* actuariust püspöki *könyvtárnokká* is kinevezte.

TAJAKOZTATO.

Június 18. Katholikus júniális a Püspök-fürdőben.

* **Püspökünk a királynál.** A tegnap hétfői általános kihallgatás alkalmával dr. *Szemerécsányi Pál* v. b. t. t. váradi lat. szert. püspök 6 Excellentiája megjelent 6 Felségénél audienciára. A Felség igen kegyesen fogadta illustis püspökünket, kivel sokáig tárgyalt fontos egyházi ügyekről.

* **A tárlat bezárása.** A nagyváradi műtárlat, mely két hétig nemes élvezetet nyújtott városunk közönségének, vasárnap minden ünnepség nélkül bezárult. A sikerre büszke lehet a rendezőség. Hogy a közönség oly melegen pártolta a kiállítást, az a rendezőség agitálásának köszönhető. Oly gazdag tárlatban nem igen volt még része vidéki közönségnek. A rendezőségnek is szerencséje, hogy a kiállítás ügyének oly kiváló férfiakat nyert meg, kiknek neve, a szépművészetek iránti szeretete s a művészkörökben nagy ismerettsége a hazai művészek érdeklődését felkeltette tárlatunk iránt. Országos esemény volt, melynek tanuja lett maga a kultuszminister is. A sorsolást pedig délután öt órakor tartották meg, nagy és előkelő közönség jelenlétében. A bizottság: *Sávell Kálmán*, dr. *Hoványi Géza*, *Láng József* a *Szigligeti Társaság* részéről, *Gerő Armin* főkapitány mint hatósági személy és *Mezey Mihály* kir. közjegyző tagokból alakult meg. A szerencsekerékben az eladott 1776 sorsjegy száma volt s *Karg* ezredes fia, a kis *Karg János* báró húzta ki egymásután a kilencz sorsolás alá kocsájtott kép nyerőszámait — a következőkben:

1. *Spányi Béla*: Moór környékéről (62. sz.) ára 1200 kor. nyerte az 569 sz. sorsjegy tulajdonosa.

2. *Kézdí-Kovács László*: Kora tavasz (128 sz.) ára 300 korona, nyerte a 3253. sz. sorsjegy tulajdonosa.

3. *Bruck Miksa* Erdőrésztlet (111. sz.) ára 350 korona, nyerte a 2461. sz. sorsjegy tulajdonosa.

4. *Illés Aladár*: Kalotaszegi templom (158. sz.) ára 200 kor., nyerte a 2286. sz. sorsjegy tulajdonosa.

5. *Illés Aladár*: Kalotaszegi táj (159. sz.) ára 200 korona, nyerte a 4610. sz. sorsjegy tulajdonosa.

6. *Telkessy Valéria*: Iris, ára kétszáz korona, nyerte a 1878. számú sorsjegy tulajdonosa.

7. *Koroknyai Ottóné*: Egy tál eper (247. sz.)

ára 140 kor., nyerte a 3641. sz. sorsjegy tulajdonosa.

8. és 9. Két kisebb kép, nyerte előbb az 1548., utóbb a 4799. sz. sorsjegy tulajdonosa.

A kihuzott sorsjegyek tulajdonosai közül csak egy jelentkezett mindjárt a sorsolásnál: *Gerabek Károly* vezérkari őrnagy felesége, ki az 1878. sz. sorsjeggyel a 6. nyereményt: *Telkessy Valéria* »Iris« képét nyerte. A többi nyereményekért még nem jelentkeztek. Ezek *Láng Józsefnél* vehetők át.

A képtárlatot a sorsolás után bezárták s megkezdték tegnap a kiállított képek visszaszállítását Budapestre.

* **Urnapi istentiszteletek a Szt. László templomban.** Vasárnap tartották meg nagy egyházi pompával az urnapi körmenet a Szent László templomban. A templomot és környékét ellepte teljesen a közönség, az iskolák és a zárdák növendékei. A *József* ezred diszszázalója a zenekarral a templom előtt foglalt helyet. Az ünnepélyes szentmisét *Radnai Farkas* püspök végezte, dr. *Lestyán Endre* káplán pedig predikált. Impozáns, lélekemelő volt a körmenet, amely a templom környékén felállított négy lombsátorhoz vonult. A szentmise alatt s az egyes sátraknál a katonaság diszlovéseket adott. Az ünnepélynek pompás, verőfényes idő kedvezett.

* **Néhai Bulyovszky József emléke.** Az egyes városok egyenként fejezik ki részvétüket néhai *Bulyovszky József* volt polgármester elhunytá alkalmából Nagyvárad városának. Ujabbban Pécs, továbbá Selmecz- és Béalábánya városok tanácsai fejezték ki részvétüket a gyász eset felett.

* **A püspök bérmautja.** Dr. *Szemerécsányi Pál* püspök ur 6 Excellentiája — mint már irtuk — e hét végén bérmautra indul az egyházmegyében. Szombaton, június 11-én indul el Tenkére s a következő napokon szolgálta ki a bérmálás szentségét: június 12-én bérmál *Tenkén*, június 13-án *Beélben*, június 14-én *Bélfenyéren*, június 15-én *Görbeden*, június 16-án *Magyar-Osékén*, június 17-én *Belényesben* és június 19-én (vasárnap) *Vaskóhn*.

* **Kinevezés.** *Szolcsányi Bélát*, kit pár hóval ezelőtt nevezett ki *Lukács György* békecségyei főispán Orosházára közigazgatási gyakornoknak, tiszteletbeli szolgabíróvá nevezte ki a megye főispánja. A gyors előmenetelt képzett fiatal megyei tisztviselő fia dr. *Szolcsányi Hugónak*, a nagyváradi kir. katolikus jogakadémia tudós tanárának.

* **A csütörtöki közgyűlés.** A csütörtökön tartandó városi közgyűlés nem lesz kiválóbb fontosságu, de azért lesz elég ügy elintézésre. A polgármester havi jelentésében meg fog emlékezni b. e. *Bulyovszky József* volt polgármester elhunytáról, s kegyeletes szavakba méltatja működését és érdemeit. Bejelenti, hogy a halálozás és temetés alkalmából minő intézkedéseket tett a tanács; a város költségén temették el, diszshelyet ajánlott fel tanács, koszorút helyezett a ravatalra. Javasolja a polgármester, hogy ezen intézkedések tudor-

másul vétele mellett intézzen a törvényhatóság részvétiratot a mélyen sujtott özvegyhez. — Bejelenti továbbá a polgármester, hogy édes anyja halála alkalmából *Strasser Alfrédné* urhölgy a Gyermekkorház részére 200 koronás alapítványt tett. — Kegyelettel emlékezik meg a polgármester *Berger Dániel* haláláról is.

* **Pályázat a hadapródiskolában.** Az 1897. évi XXIII. t.-cz. alapján létesített m. kir. honvéd hadapród iskolák I. évfolyamába 1904—5-ik évre Nagyvárad város által alapított egy díjmentes hely fog betölteni, melyhez a bemutatási jog Nagyvárad város közönségét illeti. Felvételi feltételek: 1. A pályázó magyar állampolgársága és nagyváradi illetősége. 2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre, ami valamely honvéd vagy közös hadseregbeli tényleges állományú orvos szabályszerűen kiállított véleményével igazolandó, ugyanezen bizonyítványban a himlő oltás is igazolandó. 3. A megkívánt előismeretek, vagyis valamely középiskola (gimnázium, reál, vagy polgári iskola) négy alsó osztályának legalább »elégleges« eredménynyel történt elvégzése igazolandó, esetleg az előző évi végbizonyítvány és a folyó tanév I. és II. időszerének iskolai értesítője, vagy a letett felvételi vizsgáról szóló bizonyítvány csatolandó. 4. Kifogástalan erkölcsi viselet, mely az iskolai bizonyítványban esetleg hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal igazolandó. 5. A betöltött legkisebb és túl nem haladott legnagyobb életkor, vagyis az elért 14-ik és túl nem haladott 16-ik életkor, mely folyó évi szeptember 1-re vonatkozik és keresztlevéllal, vagy születési bizonyítvánnyal igazolandó. 6. A kérvényben kifejezése annak, hogy a folyamodó az »Utasítás a pályázók felvételére nézve a honvédnevelő és képző intézetekbe« határozványait ismeri és a feltételeknek eleget fog tenni. A betöltendő helyre egy ifju, első sorban egy, esetleg több, másodsorban fog bemutatattatni. Felhivatnak tehát mindazok, kik a kérdéses alapítványt helyeket elnyerni óhajtják, hogy a felvételi feltételekben felsorolt kellekeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához czimzetten folyó évi július hó 4-ik napjának d. u. 5 órájáig alulírottához annál is inkább nyújtsák be, mivel hiányosan felszerelt vagy későn érkező kérvények figyelembe vételül nem fognak. 1904. június hó 1-én, polgármester helyett: *Bordé Ferencz* főjegyző.

* **Nagyvárad hódoló felirata.** Alig egy hónappal ezelőtt jelent meg a legfelsőbb királyi kézirat, amelyen 6 Felsége elrendelte *Rákóczy Ferencz* hamvainak hazaszállítását. A csütörtöki közgyűlésen meg fog nyilatkozni ezen királyi tényért Nagyvárad város törvényhatóságának loyális érzelme. A városi tanács előterjesztést tesz a június 9-iki városi közgyűlésnek, hogy 6 Felsége legmagasabb királyi tényeért hódoló feliratot intézzen a Felséghez.

* **Júniális a tébolydában.** A modern pszichiaterok rájöttek arra a gyógymódra, hogy a szerencsétlen előhalottak megbomlott lelki-egyensúlyára a zene mily jótékony hatással van. Az új biharmegyei közkorház elmeegógyintézet osztályának igazgatósága a télen egy jól sikerült házi mulatságot rendezett, a mikor ezen gyógymód sikeresen tapasztaltatott. Az eredményen felbuzdulva, most vasárnap ismét egybegyűjtötték a szerencsétlen betegeket és júnialist rendeztek a számukra. Az udvar egyik tágas helyén összejöttek ápolóik vezetése és *Kenéz, Tökés, Neuman* orvosok felügyelete

Hatóságilag engedélyezett
végeladás.

Optikus- és kőtszer-árak.

Más vállalat miatt üzletemet teljesen felosztatom. Az összes raktáron levő norlnbergi, rövid, diszmű és úri divatárakat gyári áron alul is eladom.

**Az üzleti berendezések eladók.
Az üzlethelyiséget is átadom.**

Singer-féle varrógépek Valódi tükörtajt pipák és szipkák. Különféle hangszerek.

Serényi M.

Szt. László-tér, »Fekete Sas« szálloda kapuja mellett.

alatt és egész kedélyesen elbeszélgettek és dalolgattak, majd felhangzott a cigány szárfája és megkezdődött a tánc és tartott késő estig. Közben uzsonnát szolgáltak fel nekik. A júniálison csak nagyon kevés és meghívott vendég vett részt.

*** Berger Dániel temetése.** Nagyváradi gyáriparának egyik képviselője Berger Dániel szeszgyáros szombaton délután hirtelen elhunyt. Temetése tegnap délután ment végbe. Az elhunyt Nagyváradi város törvényhatóságának is tagja volt. Nagy vagyonából mint értesültük 26000 koronát jótékony célra hagyott.

*** Hajtják az adót.** Nagyváradi város összes adófizető polgárai, kiknek évi adóelírása a 24 koronát nem haladja az 1883. évi XLIV. t.-cz. 55. §-a értelmében ezennel felszólítatnak, hogy kincstári adótartozásukat, valamint az ez után esedékes községi adó, utadó s vízhasználati díjaikat, késedelmi kamat s egyéb költségeket, melyek már 1904. év május hó 15-én befizetendők lettek volna, különbeni megzálogolás terhe mellett 8 nap alatt okvetlenül befizessék. Nagyváradi, 1904. év május hó 31. Városi adóhivatal.

*** Fatolvajok.** Most van a szezonja a télire való tűzifa szállításának a közeli erdőségekből. A szállítást szegény ördögök végzik, a környékbeli oláh falvak földhözragadt szegényei. A fuvarbér nem valami fényes, a szegénység otthon igen nagy, de a fát jól megmérték kinn az erdőn, telik négy szekérből egy szekér eladni való is. El is adják az uton de leginkább itt benn a városban annak, aki át érte egy kis jó pálinkát, vagy egy pár nyomorult hatost. Akinek a részére szállítják meg vagy nem veszi észre, vagy ha észre veszi és szólani mer, a bepálinkázott ember darva átkozódása elnémitja a jogosult panaszt. Hol keressen az illeti karos féli jogorvoslat? A lopás tényét a fuvarosra tanukkal rábizonyítani nem tudja, mert nem látta, hogy mikor, hol és kinek adták el a fáját, de a hiányzó 30-40 darab fa (egy méterölből), amelyet a fuvaros, ha kemény legényre akad, utólag beszállit az illetőnek, a lopás tényét minden kétséget kizárólag beigazolja, jó, ha letolvajozza az illetőt, esetleg a megkárosított fél húzhatja a rövidebbet a tolvajjal szemben. Egycélú a tulajdonos, aki a fat szállítatja, szüntetheti meg ezeket a szegényteljes állapotokat; mert ezeket a botrányos lopásokat, — amelyek nemcsak a közmoralba, de a büntetőörvénykönyv §§-aiba is beleütköznek — tovább nem lehet tűrni. Felhívjuk azért egyrészt azon kirtokosok figyelmét, akik erdeikből fát szállítatnak be városunkba, másrészt a városi rendőrség éberségét, hogy különösen a vámok közelében levő pálinkamérések körül nagyobb felügyeletet fejtsenek ki, hogy ezt az állandó tolvajlást meggátolni lehessen.

IRODALOM.

Nagyasszonyunk szeplőtelen sz. szívének tisztelete. Irta Pámer László S. I. főgimn. tanár. A munka hat részre oszlik. I. Nagyasszonyunk szeplőtelen szíve tiszteletének története. II. Nagyasszonyunk sz. szíve tiszteletének tárgya és célja. III. Nagyasszonyunk szeplőtelen szívének jelvényei (szív, lángok, lilium, tör, a titokzatos seb, a diessugarak, rózsakoszorú). IV. Nagyasszonyunk sz. szívének irgalmas szeretete. V. Nagyasszonyunk sz. szívének örömei és fájdalmai. VI. Szűz Mária szeplőtelen sz. szívének főtársulatáról. A 315 lapra terjedő munkáival szerző azt célozta, hogy terjessze hazánkban Nagyasszonyunk sz. szívének ismeretét és tiszteletét. Ebből a célból Nagyasszonyunk sz. szívének tiszteletét minden irányban megállapította és igyekezett megkedveltetni. Az egyes cikkekhez, hogy olvasásukat változatosabbá tegye, számos épületes és tanulságos elbeszélést csatolt. Az alapos és szép munkát jó lélekkel ajánljuk olvasóink pártoló figyelmébe.

Z E N E.

Énekvizsga az Orsolya-zárdában.

A zene a napfény az iskolai életben. Nélküle egyhangu, színtelen volna az intézei élet.

Az ifjuság kedve olyan, mint a madaré: dalban pattan ki. Az éneket, a zenét, ez a mély lelki motívum teszi elkerülhetlenné a zárdákban, ez a nemesítő hatás teszi teljessé azt a nevelést, melyet zárdáink oly kiváló tökélyre emelnek.

A legelső ilyen zárdák között sorolható az Orsolya-zárda; természetes, hogy ebben a kitűnő nevelérintézetben is nagy súlyt fektetnek a zenei nevelésre s hogy az ily irányu fáradozás nem marad gazdag eredmény nélkül, azt vasárnap mutatta be az Orsolya-zárda.

Nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében, a zárda impozáns dísztermében tartották meg az énekvizsgálatot délelőtt 11 órakor.

A műsor a következő volt:

1. Nyitány (a Tell Vilmos című operából) négy kézre előadták: Kubinyi Margit és Vertán Blanka. 2. Nagyasszonyunk, hazánk reménye . . . 4 szólamu női karra átírta Neworall István; énekelte a tanítónőképző énekkara. 3. Aranyos napsugár . . . Erdődi Ernő átírása Kücken után; 2 szólamu női karra; énekelte a III. és IV. polg. leányiskola énekkara. 4. Honfidal. Négyszólamu női karra írta Baumgarten Vilmos; énekelte a tanítónőképző énekkara. 5. Fülemlélhez; (duetté), zenéjét szerző Waldner A. énekelte a III. és IV. polg. isk. növendékei. 6. Sonate. Haydn Józseftől. Zongorán előadta: Kerekes Anna. 7. Táncz kardal; (a Tell Vilmos operából); énekelte a III. és IV. polg. leányiskola énekkara. 8. Jó éjt! . . . (Duette). Szerző Sztójanovits Jenő; énekelte Venter Valéria és Corbutz Victoria. 9. Alkonyatkor. (Trio). Szerző Mayor Gyula. Énekelte a tanítónőképző IV. éves növendékei. 10. Rákóczy-induló. Három szólamu női karra átírta Neworall István; zongorán kísérték négy kézre: Vertán Blanka és Kerekes Anna.

Az egész műsort elejétől végig csak dicsérnünk lehet.

Ahelyett, hogy az egyes programponokat külön emelnénk ki, elmondhatjuk, hogy mind, kivált az énekhangok szépsége és pompás összeválogatottsága, a kitűnő összetanulás és a precíz előadás által. Valamennyi szereplő teljes igyekeztét és tudását vitte a pódiumra s mindvégig lekötötte a közönség figyelmét.

Igazi gyönyörűség volt az erdőt ábrázoló színpadon a bájos leánykák seregétől a szebbnél-szebb énekek egész sorozatát hallanunk.

Nehéz volna a program pontjai között válogatni, melyik volt a legszebb. Egyformán kiváló volt valamennyi. Mégis talán legjobban eltalálta a kellő összhangot, erőt és színezést a 7. szám, a Táncz kardal a Tell Vilmos operából, leghatásosabb volt az utolsó: Neworall Rákóczy-indulója. Feltűnően szép volt Venter Valéria éneke, akinek szopránja Sztójanovits Jó éjt . . . duettjében érvényesült igen hatásosan, míg az altot Corbutz Viktoria énekelte sok bensőséggel.

Sajnálatlaltal értesült a közönség, hogy a zárda egyik legkiválóbb, igazán művészi hangu énekesnője, Zdrahd Irma gyásza miatt állandó énekszámával fel nem léphetett.

Az énekszámok pontos, igen sikertelt be-tanítása Neworall István, a kitűnő fiatal zene-tanár érdeme. Az énekvizsga sikere pedig általában csak az Orsolya-zárdára vet újabb fényt, azoknak a névtelen hősöknek, a kik az alázat köntöse alatt a legnagyobb szolgálatot teszik a hazának: fölnevelik vallásos, hazafias és igazi nőies szellemeken legdrágább kincsét, leányvilágát.

Dr. K. A.

EGYESÜLETEK.

A sakk-kör gyűlése.

A »Nagyvárad sakk-kör« vasárnap d. u. tartotta »Royal«-kávéház kistermében VII. évi rendes közgyűlését.

Előzőleg rövid igazgató-tanácsi gyűlés volt, a melyen rendes tagokul felvették: Fried Ferencz, Nesztor József, Steiner Jenő és Várnai Henrik.

A közgyűlésen jelen voltak Urbán Adolf elnöklele alatt: Böhm Jenő alelnök, dr Adorján Emil jogtanácsos, Gesztesi Odön pénztárnok, Fleischer Béla ellenőr, Hegyesi Pál titkár, Friedmann Benő, dr Géher Lambert, Fried Ferencz, Domokos Andor, Steiner Jenő és Szűcs Dezső rendes tagok.

A titkári jelentés után a sakk-verseny eredményének kihirdetése és a díjak kiosztása következett.

Az I. oszt. 1. díját, 60 k-t és a »Nagyvárad sakk-kör« 1903. évi bajnoki címét 30 és fél egységgel Gesztesi Odön; 2. díját, 40 k-t 25 egységgel Hegyesi Pál; 3. díját, 20 és fél egységgel, 20 k-t Gábel Jakab;

a II. oszt. 1. díját 15 k-t 16 egységgel Fried Ferencz; 2. díját 10 k-t 15 egységgel Domokos Andor; a 3. díját, egy sakkönyvet 14 és fél egységgel Berger Dávid nyerte.

Azután a tisztújítás következett; elnök Urbán Adolf, alelnök Böhm Jenő, jogtanácsos dr Adorján Emil, pénztáros Gesztesi Odön, ellenőr ifj. Rimanóczy Kálmán, háznagy Fleischer Béla, könyvtáros Niedermann Antal, titkár Hegyesi Pál, igazgató-tanácsi tagok: dr Beöthy László, Des Echerolles Kruspér Károly, Farkas Izidor, Fried Ferencz, Friedmann Benő, dr Geher Lambert, dr Hoványi Géza, dr Hoványi Gyula, Huzella Gyula, Kolliner Dávid, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, Plattly Miklós, dr Plopu György, Szűcs Izsó és Wertheimstein Alfréd lettek.

MULATSAG.

A v.-velencei kath. kör tánczestélye.

A várad-velencei kath. kör vasárnap szerepelt először nyilvánosan s ezen első szereplése pompásan sikerült.

A Karger Sándor jóhírű nyári vendéglőjében tánczestélyt rendezett, amelyen óriási számban gyűltek össze a meghívottak, hogy kellemesen szórakozzanak. A nyári helyiség minden zuga zsufolásig megtelt.

A tánczestélyt műsor vezette be. Fálffy Béla főreáliskolai hittanár tartott hatalmas, eszmegazdag megnyitó beszédet, amelyet zajos éljenzés és taps követett.

Utánna szavallatok, műkedvelők zeneelőadása stb. következett; mindannyia kellemes szórakozásul szolgált.

Természetesen a jelenvolt ifjuság legjobban örült a táncznak, amelyet kora reggelig nagy kedvvel járt. Ejjél előtt alig férték a táncz üveges teremben. A négyest 90 pár tánczolta. A tiszta jövedelem 200 koronánál több.

Az új kör ezen első nyilvános ünnepélye jó ómen a jövőre nézve. A buzgó rendezők elismerését érdemelnek fáradozásaikért.

S P O R T.

Vívó és torna akadémia a hadapród iskolában.

A hadapród iskola mindig többet ad, mint amennyit ígér.

Vasárnap arról volt szó, hogy vívó és torna-akadémiát fognak tartani a növendékek s a valóságban egy pompásan sikerült atlétikai matiné kaptunk, melynek minden remek száma, azzal a nyugodt, sikkes, kitűnően fegyelmzett fellépéssel lett bemutatva, mely a hadapród iskola elválaszthatlan sajátja. A viváshoz a következő párok állottak fel:

III. évfolyam, vitér.

1. pár: Kmetty Bála — Bodó Ferencz.
2. pár: Mokesay Gábor — Oláh János.

IV. évfolyam, kard.

1. pár: Fodor Jenő — Prohács Gyula.
2. pár: Vida Gyula — Nagy János.
3. pár: Pál Imre — Iglódy Gyula.
4. pár: Krudy Péter — Rapp Rezső.

Csupa izom, csupa rugalmasság az izmokban, biztos szem, erős, határozott támadás, szépen adott bevágások jellemezték a fehér dress és fekete nadrágban erős, elegáns csapat mutatványait.

Vívás után torna mutatványok következtek az intézet zenekarának művészi hegedű játéka közreműködésével.

Ugrás, korlát és nyújtó gyakorlatok jöttek kommandó szó nélkül is gyors precíz egymásutánban.

Ezeket a számokat díjkiosztás után az egybegyűlt illusztris társaság kedvéért meg kellett ismételni s a fáradtság legkisebb jele nélkül újra végig csinálták a legszebb mutatványokat.

Az előadás végén háromszoros tablóba állottak a tornászok. Ez a tabló, három ütemre folyton tömörebb kifejlődésével igazi művészi érzékre vallott.

Festőibb csoport nem képzelhető, mint ebben a tablóban ez a szépen fejlesztett ifjuság.

Mayor Miklós alezredes iskola parancsnok kemény katonai hangon, de büszkeségtől ragyogó szemmel szól az ifjusághoz, lelkesítve őket arra a nagy szent célra, melyet nemzet és király vár a hadapród iskolákból kikertülő tiszti kartól. Katonásan rövid, de tüzes beszédből kiérzett, hogy ezt a célt eléri ez a növendéksereg erős karjával képzett, művelt lelkével.

Szerencsés ifjak, kik eltörölhetlen jel gyanánt viszik lelkükön az életbe, parancsnokuk szellemét, melyet megértének, melyet tanáraik, ez a lebilincselő udvariasságu, nagy intelligenciájú kar oly sikerrel vés lelkükbe.

A tornaverseny díjait Mayor alezredesné, az iskola parancsnok neje osztotta szét.

I. Vivásból díjnyertesek:

Krudy, Rapp, Iglódy, Nagy, Pál, Prohács, Vida, Fodor, Kaufman és Thold.

Dicséret elismerésben részesültek:

Pécsi, Armaniola, Komornik, Hencz, Urbanek, Stibor, Roszinecz, Balás, Demel és Culrich.

II. Tornából díjnyertesek:

Oláh, Berka, Krudy, Illyés, Bodó, Kokovay, Horváth, Thold, Mokesay, Kovacev, Lemberkovics, Urbanek, Zsivánovics, Szabó A., Vida, Antony, Kelemen I., Kmetty, Selyem, Baitz, Oldal, Cerdanovics.

Dicséret elismerésben részesültek:

Bokor, Szöcs, Lázár, Kelemen, Libik, Popovics, Nagy, Mihály, Dortsák, Fuchs, Kovács, Szabó, Mártha, Polyák.

A házas jellegű ünnepélyen jelen voltak **Steinsberg** altábornagy, dr **Radu** Demeter püspök, dr **Beóthy** László főispán, dr **Hoványi** Géza és neje, dr **Kovács** S. János, **Winkler** Lajos és neje, **Berényi** Pál káptalani tisz, a helyőrség tisztikarából számosan s az intézet tanári karának családtagjai.

A minden ízében remek műsor fél tizenkettőkor ért véget.

TAVIRATOR

Sándor és Drága emléke.

Zágráb, június 6. (Saját tud. táv.) A szerb királyi pár meggyilkolásának évfordulója alkalmából június 11-én a munkások és a diákok ünnepet tartanak s ünnepélyeket rendeznek.

Jókainé a királynál.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) Jókai Mór özvegye a mai kihallgatáson megjelent ő Felsége előtt s hódoló köszönetét fejezte ki a férje halála alkalmából kifejezett részvétért.

Vonatok összeütközése.

Déva, június 6. (Saját tud. távirata.) A közeli Csetétye állomáson két vonat összeütközött. Több kocsi és a gépek megrongálódtak, de emberéletben semmi kár ninesen. Az összeütközést az okozta, hogy az egyik vonat a tilos jelzés dacára befutott az állomásra.

A háború.

Irkuczk, június 6. Chilkov közlekedésügyi miniszter Mandzsuriából ideérkezett. A Franzbajkálvasut munkáját személyesen vezeti.

Tokio, június 6. Azokról a csatározásokról, amelyek május 30-án történtek Port-Adams előtt, a következő részletek érkeztek: A japán lovasság Csudzialungban kutatva azt észlelte hogy a kozákok megszálltak Gseliszut. Az erre kiküldött gyalogság és lovasság megverte az oroszokat, kiknek három lovasszázadjuk volt és földözbe vette azokat. Dsanizatunnál még két lovasszázad csatlakozott az oroszokhoz. A japánok újból megtámadták őket és ismét elűzték. A midőn az oroszok Lungviungmiaonán újabb öt század gyalogsággal és egy üteg tábortűzrésszel erősödtek, a japánok harmadszor is megtámadták őket. Az oroszok vére visszavonultak Dsanizatunba. Mindkét fél lovassága hétfő éjjel figyelemmel kísérte egymást.

Tokió, június 6. Egy japán torpedónaszádlromló tegnap a Santao-szigeteken nagy aknát fedezett fel és felrobbantotta azt. A japánok avval vannak elfoglalva, hogy a telienvani öböt megtisztítsák az aknától és e célra kosíroli búvárokat használnak fel.

Kuropatkin kegyvesztett.

Budapest, jun. 6. (Saját tud. táv.) **Kuropatkin** tábornok elvesztette a czár kegyét. Egy hírlapíró előtt kijelentette **Kuropatkin**, miszerint azért szenvedett vereséget, mert megfosztották a hadsereg egy részétől.

A japánok újabb győzelme.

Budapest, június 6. (Saj. tud. táv.) Sanghaiból érkezett sürgöny szerint május 31-én 4000 orosz megtámadott 1500 japánt, de ezek visszaverték a támadást. Az oroszok 200 halottat, 400 sebesültet vesztek. A japánok három pozíciójukból kiverték az oroszokat.

Az orosz csel.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) Tokiónól érkezett jelentések szerint az ütközet közben fehér zászlót tüztek ki, mire a japánok abban hagyták a tüzelést, de az oroszok gépágyukból lőttek rájuk.

Port-Arthur veszedelemben.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) Londonból érkezett hírek szerint a japánok 12 mérföldnyire vannak Port-Arthurtól.

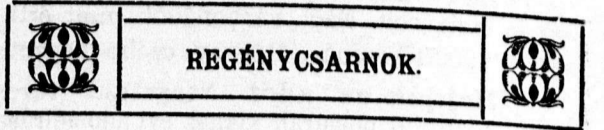
Itt az oroszok mindent elkövettek a védelemre.

A legnagyobb bajuk, hogy a hajók ki nem mehetnek a kikötőből. Mindent elfognak pusztítani az oroszok a végső esetre.

A czár rendkívül izgatott. Megparancsolta, hogy mindent kövessenek el, Port-Arthur megmentésére.

A »Daily Mail«-nak azt távirják Szt. Pétervárról, hogy ha Port-Arthur el-esik, belső veszedelem tör ki Oroszországban.

Minderősebben Lamsdorff külügyminisztert okolják a szerencsétlen vereségért; őt akarják bűnbaknak.

ÉVA.

Irta: Sienkiewicz Henrik.

19

Ezzel az emberrel mindenütt találkozni kell.

Amikor bennünket észrevesz, megáll, Évának köszön s erősen kezd bennünket szemügyre venni, különösen engem. Nem hiszem, hogy megismert. Mikor elhagytuk, megfordulok és őt még mindig állva látom, amint utánunk leskelődik, míg végre az utca sarkán eltűnik szemem elől. A kocsi elég sebesen halad, de mindamellet úgy tetszik, mintha örökkévalóságig tartana az út.

Végre megáll a kocsi a Belvedere-fasorban.

Megérkezünk Ilona háza elé.

En a lépcsőn felrohanok, Eva utánam szalad, folytonosan hangoztatva:

— Oh, mily kiállhatatlan öreg ember!

Egy igen előkelő inas nyitott ajtót, aki látásomra szeméit tágra nyitva bámult. Eva megnyugtatta, hogy vele vagyok — és így mindketten beléptünk.

Egy szobaiány jelent meg és tudunkra adta, hogy ő nagysága a szomszéd teremben öltözködik s ezzel eltűnt.

— Jó reggelt, Ilona! — kiált Éva.

— Jó reggelt, Évácskám! — kiált vissza egy igéző friss hang. — Rögtön, rögtön, ebben a perczen kéz leszek!

— Ilona, sejtelméd sincs róla, hogy ki vár itt reád . . . egy hárfást hoztam magammal, egy eredeti hárfás öreget, ki valaha az Ukraine sivatagban bolyongott.

Egy örömteljes fölkiáltás hallatszik ki a mellékszobából s utána az ajtó kinyílik és Ilona jelenik meg pongyolában, fűzőben és fölbontott hajjal.

— Egy hárfás, egy vak itt Varsóban?

— Nem vak, ő lát! — kiált hirtelen Eva, nem akarván a tréfát nagyon is bonyodalmassá tenni.

De már késő, mert ebben a perczen Ilona lábaihoz borulok s a legtisztább nyelvezzel kiáltom: Isten anyyala!

Kezeimmel lábacsáját átkulcsolom és tekintetem imáddólag fölfelé irányul.

— Népek térdeljenek. Jertek ide emberek mindnyájan tömjénhordókkal, Itt a Milói Vénus, a valóságos Vénus!

— Angyal! Cherub! — ismétellem őszinte lelkesedéssel.

Lelkesedésem abból kimagyarázható, hogy hosszas bujdosásom után, végre egy Ukrajni lélekkel találkoztam. Daczára annak Ilonka kiragadja lábacsáját és elsiet. Villámgyorsan még fedetlen vállát és nyakát pillantottam meg, melyek a nápolyi muzeumban őrzött Psychére emlékeztetnek.

Ő eltűnik az ajtó mögé, én pedig térdelve a szoba közepén maradok.

Évácska napernyőjével megtenyeget és rozsás oroszkáját egy rezedacsokorba rejt.

Időközben az ajtón át oly szép tájszólású beszélgetés kezdődött, melynél tisztábbot az Ukrajnában sem lehet hallani. Én minden kérdésre el voltam készülve s úgy hazudtam, mint a parancsolat.

Én a Czehrynschből való Imker vagyok. Leányom egy Schlachinhoz ment nőül Varsóba.

és én vén öreg apa otthagytam méhészetem s utána költöztem. Jóemberek dalaim fejében itt-ott pénzt adtak és most kedves leányomat megáldva, újra haza vándorlok, mert az Ukrajna anyai földje után sóvárgok. Ott a mékhasaim közt akarok meghalni. Hiszen mindenkinek meg kell halnia s bizon már rajtam, a vén Philippen a sor!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Réti takarékgylet. Régi óhaj a városrész lakói között, hogy megtakarított filléreikkel ne kelljen városba fáradniok, hanem egy réti piczulásban helyezték azt el. Azért kapva-kaptak az alkalmon most, mikor az eszme felszínre került s egy pár nap alatt néhány ezer üzletrészt jegyeztek és pedig nem 100-anként, hanem 5—10 sőt 2 és 1 üzletrészenként, amely körülmény legjobban igazolja, hogy éppen az az elem használja fel legjobban, melynek legnagyobb szüksége van arra, hogy filléreit megtakarítsa. Vasárnap tartották meg az alakuló közgyűlést nagy érdeklődés mellett s miután az alakulás kimondatott, igazgatósági elnökké Grósz Sándort, helyettes elnökké Plander Sámuel, titkárrá: Balogh Károlyt, pénztárnokká: Frölich Jánost, ügyészé: dr. Adorján Arminé választották meg egyhangulag. Az igazgatóságnak fentiekén kívül: Bordé Ferencz, Papp Imre, Máté István, Reich Antal; a felügyelő bizottságnak pedig: Schadeberg Béla, Baummeister Ernő, Haon Lajos, Balogh János, Jakab Jakab, Bumbra István, Horváth József és Rosinger Márton lettek tagjai. A választmányba 90 tag vá-

lasztatott be. Az üzletrész jegyzések még folynak.

A piczulás befizetések július hó 1-én kezdődnek s az első ciklus 1907. június 30-án jár le.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

**Az Amerikai Áruház olcsó árai
mindenki előtt ismeretesekek.**

Közönség figyelmébe!

**Függönyök, garnitúrák,
szőnyegek, madraczok,
paplanokból** igen szépen össze-
válogatott **nagy
raktár van.**

Ugyszinte minden más rőfös divatúru és diszidolgokban szép nagy választék s tekintve a nagy forgalmat, ilyen olcsó árakat egy üzlet sem nyújthat, mint ez

Tiszteleittel. 617

„Amerikai Áruház“,

Nagyvárad,

Olaszi, Fő-utca, «Bazár»-épület.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt **REISZ és PORJESZ.**

Május elsejétől fogva
Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stýlben, gazdag válsztékban, nyári árban.

Szolid, szabott árak!

Hirdetmény.

Nagyvárad Hitelbank Részvénytársaság'
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

789

AZ igazgatóság.

Törlesztéses jelzálogkölcsönöket

földbirtokra vagy nagyobb bérházakra

15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 és 60 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik legelőnyösebb feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál ————— és szükséges felvilágosítással készséggel szolgál. —————

a

Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank
Nagyváradon, Teleki-utca.

Ugyanott kölcsönök értékpapírokra, arany és ezüstre jutányos kamattal mellett kaphatók.

763

→ Meglepő eredmény! ←

Egyszerű kezelés! Nagy kereslet!

mutatja leginkább mennyire vált be a

LABOLIN,

mely lábizzadás ellen a legjobb szer.

Teljesen ártalmatlan, hatása még

↓ oly idült esetben is biztos. ↓

Ára 1 üvegnek használati utasítással és ecsettel 1 kor. 20 fillér.

Kapható:

Berger Sándor

PARFÜMERIE „SAVOLY“

illatszertárban.

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR. (SZINHÁZ-SAROK.)

Szabott, olcsó ár!

Új üzlet!

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy helyben Zöldfa-utcán, Heiman Lipót és Társa czéggel szemben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő rőfös és divat-áru üzletet nyitottam s mint fiatal kezdő kereskedő, ki 12 év óta helybeli legelőkelőbb üzletekben elsajátítottam a t. hölgyközönség jó ízléseit, be akarom bizonyítani, hogy

Új üzlet!

Zöldfa-utcán csak **Kertész Sándornál**

lehet a legdivatosabb árukat oly olcsóért beszerezni, hogy bámulatos lesz egész Nagyvárad és Biharmegye vevőközönsége előtt. Mindenkinek saját érdeke ezen

746 rendkívül kedvező alkalmat felhasználni, mert ily szép és olcsó soha nem volt és nem is lesz. Például:

Legjobb mosó kartonok — — — — — 12 kr.	140 cm. sz. koromfekete Lásztér — — — — — 98 kr.	120 cm. sz. Tennis Lásztér minden szín — 58 kr.
Legfinomabb selyem batiszt — — — — — 25 >	140 > > mintás legf. kelme 89 >	95 > > Legfinomabb francia Delén 48 >
Pongais francia batiszt, arabesk mintákkal 38 >	120 > > Sottis legújabb — — — — — 89 >	Fekete selyem napernyők 98 kr., legfin. 1 frt. 35 >

Rabkötött férfi és női harisnyák, zsebkendők, fejkendők, rendkívül olcsók, ágy garnitúrák, függönyök, paplanok és más százféle cikkek leirhatatlan olcsók, **d e c s a k**

Kertész Sándor új rőfös- és divataruházában, Zöldfa-u. (Hol man-czéggel szemben.)

Szabott, olcsó ár!

Utazó kosarak és bőröndök nagy választékban.

U J! Szerencse-Bazár! U J!

KARDOS LIPÓT

szerencsebazárja Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szives tudomására, miszerint Nagyváradon, Szt. László-tér 1-ső szám alatt (Elek József üzlete mellett) egy, a mai kornak megfelelően legmodernebbül berendezett

gyermek-játék- és diszműáru-üzletet

nyitottam, hol minden e szakba vágó cikkek úgy a kivittelt, mint a mesés olcsóságot illetőleg versenyen felül állanak. — *Férfi-divatcikkek, turista-íngék, övek, torna- és komót-czipők, női- és férfi szalmakalapok, eső- s napernyők, harisnyák, sétabotok, valódi solingeni aczél zsebkések* dus választékban. — *Mindennemű szabadiszekből állandóan nagy raktár.* — Egyszerű próba vásárlás bárkit meggyőz úgy a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról, mint az árak rendkívüli olcsóságáról. Szives támogatást kérve, vagyok mély tisztelettel

KARDOS LIPÓT.

Mindennemű szabadiszek, majolika és fayence-áruk.